

**CONSILIUL COORDONATOR
AL AUDIOVIZUALULUI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**THE COORDINATING
COUNCIL OF AUDIOVISUAL
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

MD-2012, Chișinău, str. V. Pârcălab nr. 46
Tel.: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.cca.md>

MD-2012, Chisinau, V. Parcalab str., № 46
Tel: (+373 22) 27-75-51, fax: (+373 22) 27-74-71
e-mail: office@cca.md, <http://www.cca.md>

DECIZIA nr. 32/199
din 03 decembrie 2018

Cu privire la examinarea rezultatelor monitorizării postului de televiziune „Publika TV”, urmare a sesizării deputatei Inna Șupac

Pe data de 05 noiembrie 2018, în adresa Consiliului Coordonator al Audiovizualului a parvenit scrisoarea ID nr. 30 din 02.11.2018 din partea Secretarului general adjunct al Parlamentului, Igor Klipii, prin care a fost remisă spre examinare întrebarea deputatei Inna Șupac adresată în cadrul ședinței în plen a Parlamentului Republicii Moldova din 01 noiembrie 2018. Conform extrasului din stenograma ședinței Parlamentului din 01.11.2018, deputata Inna Șupac declară că postul de televiziune „Publika TV”, la 07 septembrie 2018, a răspândit mai multe reportaje în care se spune că *„diplomații și angajații din reprezentanța Moldovei de la Berlin sunt amenințați cu moartea și că copiii funcționarilor li se vor tăia capurile, iar aceste amenințări au venit din partea unui grup de persoane care ar avea niște legături și ar face parte din aceeași organizație din care sunt cei șapte turci expulzați din Republica Moldova”*. Deputata mai susține că în cadrul acelor reportaje se mai spune că *„Ambasada și tot corpul diplomatic au suferit o evacuare, la solicitarea serviciilor speciale de la Berlin, totodată, acestora polițiștii le-au cerut să-și ia copiii de la școală”*.

În acest context, deputata Inna Șupac a adresat o întrebare Consiliului Coordonator al Audiovizualului: *„Ce măsuri a întreprins CCA față de postul de televiziune „Publika TV” și proprietarul acestuia, domnul Vlad Plahotniuc, pentru răspândirea unor știri false?”*.

Este de menționat că în cadrul ședinței plenare a Parlamentului din 08 noiembrie 2018, deputata Inna Șupac, în numele fracțiunii PCRM, a cerut ca Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în cadrul următoarei ședințe a CCA, să verifice demersul ei și să sancționeze postul de televiziune „Publika TV”.

Este imperios de specificat că președintele CCA, Dragoș Vicol, în cadrul plenului Parlamentului Republicii Moldova din 08 noiembrie 2018, a informat-o pe deputata Inna Șupac despre exercitarea atribuțiilor de supraveghere a CCA încadrate în prevederile art. 37 alin. (2) din Codul audiovizualului privind solicitarea „General Media Group Corp.” SRL a informațiilor necesare asupra cazului dat.

Consiliul Coordonator al Audiovizualului condamnă acțiunile radiodifuzorilor care distorsionează intenționat informația, fac acuzații nefondate, folosesc neautorizat fotografii, imagini video și alte surse, calomniază sau săvârșesc abateri profesionale de maximă gravitate. Astfel, în contextul examinării obiective a tuturor circumstanțelor cu privire la difuzarea, la 07 septembrie 2018, a informației privind situația creată la Ambasada Republicii Moldova din Berlin de către postul de televiziune „Publika TV”, Consiliul Coordonator al Audiovizualului, în conformitate cu art. 37 alin. (2) din Codul audiovizualului, a solicitat, prin scrisoarea nr. 710 din 05 noiembrie 2018, poziția oficială a „General Media Group Corp.” SRL vizavi de subiectul respectiv.

Astfel, prin scrisoarea f/nr. din 12 noiembrie 2018 „General Media Group Corp.” SRL, fondatoarea postului de televiziune „Publika TV”, a asigurat Consiliul Coordonator al Audiovizualului că *„are menirea de a informa corect, complet și prompt consumatorul serviciilor de programe despre evenimentele importante din societatea noastră, pentru a satisface dreptul*

fundamental al persoanei la informare, având la bază înaltul profesionalism și respectarea legislației în vigoare”.

De asemenea, „General Media Group Corp.” SRL a comunicat CCA următoarele:

- *„Infirmăm categoric faptul că am difuzat o știre falsă, așa cum se menționează în scrisoare în cazul acestei știri, am făcut uz de dreptul fundamental al jurnaliștilor din întreaga lume de a difuza primii o știre, citând surse. Or, în acest caz, am citat surse diplomatice. Chiar dacă aceste informații nu au fost confirmate sută la sută, știrea nu a fost în niciun caz greșită, sursele pe care le-am citat și care ne-au spus despre respectivele amenințări sunt sigure, dar care au solicitat anonimatul, ținem să menționăm că legea ne oferă dreptul de a nu divulga numele lor, iar noi, la rândul nostru, ne respectăm promisiunea.*

- *Mai mult, pe parcursul aceleiași zile, în cadrul buletinelor de știri, am difuzat și publicat pe site-ul publika.md un interviu cu ambasadorul Moldovei la Berlin, dl Oleg Serebrian, care ne-a confirmat că cele două misiuni diplomatice au fost temporar evacuate din motive de securitate. De asemenea, întrebând dacă au existat amenințări, dl Serebrian a declarat următoarele: „Posibil să fi fost astfel de lucruri prin rețelele de socializare. Ne-am interesat la lucrătorii tehnici care activează în misiunile noastre în Germania, personal nu am primit. Nu exclud ca amenințările să fie făcute pe o rețea de socializare, dar nu am primit nimeni personal”. Așadar, dl Serebrian confirmă, în mare parte, informațiile difuzate de noi. Declarația ambasadorului, care spune că „nu exclude că au fost amenințări”, aceasta fiind o declarație care nu poate fi ignorată”.*

În această ordine de idei, „General Media Group Corp.” SRL invocă reglementările art. 28 din Legea cu privire la libertatea de exprimare:

Alin. (1) *Responsabilitatea mass-mediei pentru preluarea relatărilor false cu privire la fapte și/sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient nu survine în cazul în care aceste informații au fost răspândite:*

- a) în documentele sau comunicatele autorităților publice;*
- b) în cadrul ședințelor autorităților publice, de către persoanele care exercită funcții publice sau persoanele invitate pentru a participa la aceste ședințe;*
- c) în cadrul urmăririi penale sau al unui proces judiciar, de către participanții la proces, inclusiv martorii, de organul de urmărire penală sau instanța de judecată;*
- d) în cererile, scrisorile sau plângerile cu privire la încălcarea drepturilor și intereselor legitime, expediate autorităților publice pentru examinare.*

Alin. (2) *Mass-media nu poartă răspundere materială pentru preluarea cu bună-credință a relatărilor false cu privire la fapte și/sau a judecăților de valoare fără substrat factologic suficient, care vizează chestiuni de interes public, dacă acestea:*

- a) se conțin în comunicatele de presă ale altor persoane decât autoritățile publice;*
- b) se conțin în creațiile de autor, care nu pot fi redactate, sau în emisiunile difuzate în direct;*
- c) se conțin în declarațiile, scrise sau verbale, ale altor persoane;*
- d) au fost răspândite anterior de alte mass-media;*
- e) cad sub incidența altor cazuri stabilite de lege.*

Alin. (3) *În cazul exonerării de răspundere în temeiul alin. (2), mass-media poate fi obligată să dezmentă relatările false cu privire la fapte sau să acorde dreptul la replică.*

Urmare a celor expuse mai sus, „General Media Group Corp.” SRL consideră că acțiunile lor se încadrează în prevederile legislației în vigoare, totodată, roagă „membrii Consiliului Coordonator al Audiovizualului să aprobe o decizie corectă, obiectivă și echilibrată, dar care să țină cont de tabloul general prezentat mai sus și de întreg lanțul de circumstanțe și evenimente care au avut loc în acea zi”.

În temeiul prevederilor art. 37 alin. (3) lit. b) și art. 40 alin. (1) lit. d) din Codul audiovizualului, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a monitorizat subiectele sus-menționate.

Rezultatele monitorizării au atestat că pe data de 07 septembrie 2018, în cadrul emisiunii în direct „Publika Report”, postul de televiziune „Publika TV” a difuzat știri de ultimă oră (breaking news, ora de difuzare: 12:24) privind situația din Ambasada Republicii Moldova în Republica Federală Germania. Prezentatoarea emisiunii, Rita Ursalovschi, susține că diplomații și angajații Ambasadei Moldovei la Berlin sunt amenințați cu moartea de membrii unei grupări islamiste. De asemenea, sunt amenințați și copiii diplomaților că li se vor tăia capurile. Personalul Ambasadei și al Consulatului a fost evacuat la solicitarea serviciilor speciale din Berlin. Polițiștii le-au cerut angajaților să-și ia copiii de la școală. De asemenea, se mai menționează că cei care au venit cu amenințări fac parte din aceeași organizație cu cei șapte cetățeni turci expulzați ieri din Moldova. Amenințări cu moartea au mai fost făcute și la alte ambasade ale Moldovei (întreg materialul jurnalistic este însoțit cu imagini din orașul Berlin).

La subiectul abordat prin telefon și-au expus opiniile: Valentin Dediu, fost director interimar al SIS; Victor Juc, vicedirectorul ICJP al Academiei de Științe; Roman Mihăeș, analist politic; Corneliu Ciurea, analist politic, și Vitali Catană, analist politic.

Este de subliniat că în cadrul discuțiilor purtate, Rita Ursalovschi a avut trei intervenții în care a specificat: *„Informația nu a fost confirmată, dar nici infirmată de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene despre această situație... Amintesc că informația aceasta nu a fost confirmată, dar nici infirmată de către Ministerul nostru de Externe... Informația nu a fost confirmată, dar nici infirmată de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene”*.

Totodată, prezentatoarea emisiunii „Publika Report” face referire la surse anonime: *„Din ceea ce spun sursele de acolo, cei care au venit cu amenințări fac parte din aceeași organizație cu cei șapte cetățeni turci expulzați ieri din Moldova... În cazul de față avem surse de la Ambasada Germaniei... Informația de ultima oră este că, spun sursele din cadrul Ambasadei noastre din Germania, de la Berlin, sunt amenințați diplomații și copiii lor că li se taie capurile... Din cele ce spun sursele diplomatice de la Berlin, aceste persoane care vin cu amenințări cu moartea ar face parte din aceeași organizație din care fac parte cei 7 cetățeni turci”*.

În ceea ce privește protecția surselor, aceasta este una din componentele libertății de exprimare. În cazul Goodwin v. Regatul Unit, primul din seria jurisprudenței CEDO privind protecția surselor, Curtea a arătat că presei i-a fost acordată cea mai largă protecție în jurisprudența Curții, inclusiv în ceea ce privește confidențialitatea surselor jurnalistice. Protecția surselor jurnalistice este una din condițiile de bază pentru libertatea presei. Fără o astfel de protecție, sursele pot fi descurajate să acorde asistență presei în informarea publicului cu privire la aspecte de interes public. Rolul presei poate fi subminat și capacitatea presei de a furniza informații exacte și fiabile ar fi afectate negativ. Un ordin de divulgare a sursei nu poate fi compatibil cu articolul 10 al Convenției, dacă nu este justificat de imperative de interes public. CEDO a considerat că nu a existat o proporționalitate între scopul legitim urmărit prin ordinul de divulgare și metodele aplicate pentru a atinge acest obiectiv. Atât obligarea reclamantului de a dezvălui sursele, cât și amenda aplicată acestuia pentru că a refuzat să facă acest lucru a dat naștere la o încălcare a dreptului său la libertatea de exprimare în conformitate cu articolul 10 al Convenției.

Este de reținut că această protecție este garantată și de normele naționale: art. 34 alin. (3) din Constituție (*„Dreptul la informație nu trebuie să prejudicieze măsurile de protecție a cetățenilor sau siguranța națională”*), art. 13 alin. (1) din Legea cu privire la libertatea de exprimare (*„Mass-media și orice persoană care efectuează o activitate cu caracter jurnalistic de colectare, de primire și de distribuire a informației către public, precum și persoana care colaborează cu acestea, care au obținut informații de la o sursă, au dreptul de a nu dezvălui identitatea sursei sau orice informații care ar putea duce la identificarea sursei”*), art. 14 alin. (1) și alin. (2) din Codul audiovizualului (*„Caracterul confidențial al surselor de informare utilizate în conceperea sau elaborarea de știri, de emisiuni sau de alte elemente ale serviciilor de programe este garantat prin lege”*; *„Orice jurnalist sau realizator de programe este liber să nu dezvăluie date de natură să identifice sursa informațiilor*

obținute în legătură directă cu activitatea sa profesională”), art. 23 din Codul de Conduită al Radiodifuzorilor, aprobat prin Decizia CCA nr. 127 din 26.12.2007 („Radiodifuzorii au obligația și dreptul de a păstra confidențialitatea acelor surse care solicită să își păstreze anonimatul sau a acelor surse a căror dezvăluire le poate pune în pericol viața, integritatea fizică și psihică, locul de muncă sau alte interese legitime”), pct. 3.1 din Codul deontologic al jurnalistului din Republica Moldova („Jurnalistul protejează identitatea surselor, inclusiv în fața instanței de judecată, procurorilor, polițiștilor și altor organe de drept. Protecția secretului profesional și a confidențialității surselor este în egală măsură un drept și o obligație a jurnalistului”).

Este de specificat că doar în cadrul unui proces penal, organul de urmărire penală sau instanța de judecată, în condițiile legii, poate obliga persoana să divulge sursa de informare dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții (art. 13 alin. (4) din Legea cu privire la libertatea de exprimare):

- a) „dosarul penal vizează infracțiuni deosebit de grave sau excepțional de grave;
- b) divulgarea sursei este absolut necesară pentru urmărirea penală;
- c) au fost epuizate toate posibilitățile de a identifica sursa de informare prin alte mijloace”.

Totodată, art. 14 alin. (5) din Codul audiovizualului stipulează: „Dezvăluirea unei surse de informare poate fi dispusă de instanțele de judecată numai dacă această dezvăluire este necesară pentru apărarea siguranței naționale sau ordinii publice, precum și pentru soluționarea cauzei în instanță de judecată, atunci când:

- a) nu există sau au fost epuizate măsurile de alternativă la divulgare cu efect similar;
- b) interesul legitim al divulgării depășește interesul legitim al nedivulgării”.

O intervenție telefonică pe cauza prezentată mai sus a avut-o și ambasadorul Republicii Moldova, Oleg Serebrian, care a declarat că au fost niște proteste organizate de comunitatea turcă din Germania, care este cea mai importantă din Uniunea Europeană. În acest sens, au fost preveniți de poliția federală că vor fi astfel de acțiuni de protest în fața celor două misiuni. Întrucât se așteptau la evenimente de amploare au fost luate măsuri de securitate ca cele două misiuni să fie temporar evacuate. După încheierea protestelor s-a revenit la programul normal.

Întrebat dacă pe lângă protestele organizate, angajații misiunilor diplomatice au primit amenințări, Serebrian a declarat că: „Posibil să fi fost astfel de lucruri prin rețelele de socializare. Ne-am interesat la diplomații, lucrătorii tehnici care activează în misiunile noastre în Germania. Personal nu au primit. Nu se exclude ca astfel de amenințări să fi fost făcute pe o rețea de socializare, dar nu am primit nimeni personal așa, deocamdată... Noi am fost anunțați dimineața de colegii germani. Ei au fost cei care și ne-au sugerat să avem aceste măsuri sporite de precauție... Probabil cineva din cetățeni a văzut că Ambasada este închisă sau Consulatul general la Frankfurt este închis... a fost o măsură de precauție temporară”.

Totodată, este de menționat că, în perioada septembrie-noiembrie 2018, Consiliul Coordonator al Audiovizualului a fost antrenat în mai multe acțiuni de monitorizare stabilite în Planul de activitate pentru anul 2018 și sesizări parvenite în adresa instituției. Astfel, în perioada nominalizată au fost efectuate monitorizări tematice la capitolele:

- respectarea condițiilor de plasare a publicității la produsele farmaceutice și tratamentele medicale, și anume respectarea art. 1 din Decizia CCA nr. 13 din 11 februarie 2010 și art. 19 alin. (4) din Legea nr. 1227-XIII din 27 iunie 1997 Cu privire la publicitate;
- respectarea drepturilor copiilor în serviciile de programe;
- respectarea prevederilor art. 11 alin. (2) și alin. (3) din Codul audiovizualului – protejarea patrimoniului lingvistic și cultural-național;
- monitorizării serviciilor de programe ale unor radiodifuzori în vederea reflectării corecte a informațiilor de interes public major ce țin de sănătatea populației (recomandarea Comisiei protecție socială, sănătate și familie a Parlamentului Republicii Moldova) etc.

În cadrul dezbaterilor publice, membrul CCA, Olga Guțuțui, a declarat că în opinia sa aceasta a fost o știre falsă totodată, făcându-se o instigare la ură față de cei șapte cetățeni turci care au fost expulzați din țară. Totodată, Olga Guțuțui este de acord că sursele trebuie protejate, însă în cazul „breaking news”-ului difuzat de postul de televiziune „Publika TV” consideră că nu a fost nicio sursă, iar reacția Ambasadorului Republicii Moldova în Germania, Oleg Serebrian, fiind prezentată mai târziu. De asemenea, membrul CCA, Olga Guțuțui a dat exemplul publicației „Ziarul de Gardă”, care într-un articol al său a prezentat poziția poliției germane, care infirmă informațiile cu privire la amenințări, specificând că și Ambasada Germaniei în Republica Moldova a publicat pe pagina sa de pe Facebook un mesaj în care dezmente informația difuzată de către postul de televiziune „Publika TV”.

Membrul CCA, Artur Cozma, făcând referire la practica altor state, precum Israel, în care au avut loc situații similare de prezentare a informațiilor ce vizează securitatea cetățenilor, a specificat că informația prezentată de mass-media a determinat sporirea măsurilor de securitate. În cazul știrii privind situația din Ambasada Republicii Moldova în Republica Federală Germania, Artur Cozma a declarat că prezentatoarea a precizat de câteva ori că informația nu a fost confirmată, dar nici infirmată de către Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, respectiv, postul de televiziune „Publika TV” a încercat să prezinte această știre în conformitate cu normele legale.

Tot în cadrul dezbaterilor publice, președintele Consiliului Coordonator al Audiovizualului, Dragoș Vicol, a declarat că trebuie de făcut o delimitare între presa scrisă și televiziune sau radio, cât și între evenimentele care s-au produs înaintea anunțării de către organele poliției din Germania că eventual s-ar putea desfășura o acțiune de protest care ar putea pune în pericol integritatea fizică a angajaților Ambasadei și, ulterior, informația venită mai târziu din partea poliției pentru respectivul ziar citat de membrul CCA, Olga Guțuțui. Totodată, președintele CCA, Dragoș Vicol, consideră un moment important faptul că în cadrul subiectului, prezentatoarea a specificat de câteva ori că „*informația prezentată nu a fost nici confirmată, nici infirmată de Ministerul Afacerilor Externe*”, iar declarațiile Ambasadorului Republicii Moldova în Germania, Oleg Serebrian, servesc drept o premisă permisibilă pentru un post de televiziune sau radio să emită o asemenea informație. De asemenea, Dragoș Vicol a reiterat că „breaking news”-ul necesită prezentarea informației într-un mod exhaustiv și rapid, iar protecția surselor pe care le are oricare post de televiziune sau radio este utilizată în beneficiul respectivei surse.

În conformitate cu prevederile Codului audiovizualului nr. 260-XVI din 27.07.2006, ale Statutului CCA, aprobat prin Hotărârea nr. 433-XVI din 28.12.2006 a Parlamentului Republicii Moldova, **Consiliul Coordonator al Audiovizualului**

DECIDE:

1. A lua act de rezultatele monitorizării postului de televiziune „Publika TV” (PRO – (7) – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, Iu. COLESNIC, A. COZMA, D. CURNIC și C. DUCA; CONTRA – (1) – O. GUȚUȚUI).

2. A respinge sesizarea și a remite rezultatele monitorizării postului de televiziune „Publika TV” deputatei Inna Șupac (PRO – (7) – D. VICOL, T. BURAGA, V. COJOCARU, Iu. COLESNIC, A. COZMA, D. CURNIC și C. DUCA; CONTRA – (1) – O. GUȚUȚUI).

3. Prezenta decizie va fi publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web a CCA.

PREȘEDINTELE
Consiliului Coordonator
al Audiovizualului

Dragoș VICOL